

Programma, quo ... ad festum ... S. Michaëlis Archangeli, seria meditatione de imitandis virtutibus angelicis transigendum, omnes ... cives academicos ... hortatur / [Georg Detharding].

Contributors

Detharding, Georg, 1671-1747.

Publication/Creation

Rostock : J.J. Adler, [1729]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/xcm9xh7u>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

66
PROGRAMMA,
QVO
RECTOR ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS,
GEORG. DETHARDING,
Med. Doct. & Prof. Publ. Ord. totius
Acad. Senior,
AD
FESTUM VALDE GLORIOSUM
S. MICHAËLIS
ARCHANGELI,
SERIA MEDITATIONE
DE
IMITANDIS VIRTUTIBUS
ANGELICIS
TRANSIGENDUM,
OMNES OMNIUM ORDINUM
CIVES ACADEMICOS
Ea, qua valet pietate atque sollicitudine
hortatur.

R O S T O C H I I,
Typis IO. IAC. ADLERI, SEREN. PRINC. & ACAD.
Typographi.

* *
| *

*
* *

* *
* |

Convenimus, *Cives Optimi*, dum Festum Pentecostes pronuper erat concelebrandum, ut spreta sive inscribendo, sive in legendo curiositate, meditatione seriarum adhortationum vitam emendantium, in Programmatibus festivis reperiundarum tempus festivum transigeremus; in quem finem aliquod ex antiquioribus, & quidem circa initium seculi elapsi conscriptum desiderio vestro obtuli: Denuo volunt Statuta *Almæ* hujus, ut instans Festum *Michaëlis* devote colendum vobis omnibus & singulis commendem; imo jam jam in eo eram, ut de monitis & verbis huc facientibus circumspicerem: quando quis aurem velligando insusurrabat: qui modo stylo *Cothmanniano* Civibus

58700(66)

vibus tuis te præbuiſti fidelem Hodogetam , perge calamo *Fechtiano* idem tentare, quo undique conſtet, quam circa initium & finem ſeculi elapſi unum & commune Rectoribus Magnificis fuerit in hortando ad feſta ſincera ſanctitate, devoto obſequio, modestia DEO hominibusque grata, celebrandi officium. Annui tanto promptius, quanto magis obſervabam, me omnibus viribus meis haud æquaturum illud, FECHTII quondam noſtri, in dicendo robur, illam Ejus in ſtylo elegantiam, illum ſuum in pietatis ſtudio fervorem; ex quo, & dum in vivis erat, & poſt fata aſſociatus eſt Trigæ Heroum Davidis cœleſtis. Ita vero Bellator ille divinus:

Non aliam ob cauſam ſanctorum Angelorum Feſtum à venerabili antiquitate inſtitutum eſſe credendum eſt, quam ut eorum virtutes enarrando ad illarum imitationem incenderemur. Planè ut ſanctorum martyrum, aliorumque beatè defunctorum memoriam non ideò agimus, ut eosdem religioſo honore colamus, ſed ut virtutes ipſorum exemplo noſtro exprimamus. Id diſertè inculcat Paulus : *mementote ductorum veſtrorum, qui locuti ſunt vobis verbum DEI, quorum inſpicientes exitum converſationis imitamini fidem.* Angelos vero non minus ac ſanctos, hinc decedentes, ad imitandi æmulationem nobis propoſitos eſſe, vel Dominica, quam quotidie recitamus, oratio docere nos poteſt, in quâ precamur : *Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, ita & in terrâ.* Quos enim alios interpretabimur, qui voluntatem DEI in coelis faciant, niſi Angelos ? Ad Angelorum ergo exemplum nos attollit Chriſtus, eosque doctores noſtros conſtituit, ut eorum intueamur virtutes, factisque eas noſtris repreſentemus. Agite itaque, optimi Cives, cumque Angelorum inſtet feſtum, oculos veſtros ad immaculatos hos nobiliſſimosque

lissimosque Spiritus convertite, & quas quantasque res discere ab iis conveniat, mecum confiderate.

Prima princepsque virtus, quæ reliquas in se omnes complectitur, universarumque fundamentum est, quâ ab ipsâ origine suâ inclavuerunt Angeli, obedientia est, quam creatori suo ita sincerè, ita pertinaciter, ita constanter præstiterunt, ut cum Angelorum myriades, superbâ præsumptione contra DEUM rebellantes, ab ipsius obsequio deficerent, immoti illi petrae instar constiterint, præmium ideò obsequii sui, interminabilem gloriæ coronam, adepti.

Non ullibi, quam in Rep. Academicâ magis necessaria est obsequii religio. Vivunt in illâ homines, summæ libertati adfveti, quosque, si exorbitent, ægrius coercere queas, quam fluctus maris, ventorum immani impetu agitados. Reperiuntur in tanto civium numero mala quædam dæmonia, tenebrarum nempe noctiumque filii, pergræcari tantum & bacchari edocti, qui boatibus, digladiationibus, cædibus, turbis adfveti, Magistratum legesque superbè contemnere, aliosque in scelerum consortium pertrahere didicerunt. Hic nisi obsequii gloria bonos in officio contineret, clades Reip. irreparabilis inferretur. Hi verò memores, in quod exitium inobedientiæ crimen malos Angelos præcipitaverit, bonorum Angelorum indolem induunt, malorum consortium & seductionem summo studio fugiunt, obsequio denique & legum observantiâ ita eorum, qui ipsis præsunt, animos demerentur, ut & præmia ipsis decernant amplissima, & iis, penes quos ad summos honores illos evehendi arbitrium est, omni occasione commendent. Hanc itaque virtutem, ô Cives, quocunque loco consistitis, quicquid in Academiâ agitis, & oculis vestris & menti objicite. Miserunt huc vos, tanquam ad bonarum literarum, virtutumque mercatum Parentes vestri, jusserunt pretiosissimi temporis horas non computationibus, non ignavo otio,

otio, non rixis jurgiisque cum commilitonibus vestris recipiendis, sed legendis libris & audiendis doctorum lectionibus consumere; idem vobis dederunt in Academicis legibus, ad quas fidem vestram adstrinxistis, mandatum Præceptores vestri; hic Angelicâ, imò Divinâ virtute, obsequio, opus est. Si lecti somnique vos ita occupaverit amor, ut sole conclavia vestra mane illuminante, nec surgere ad volvendos libros, nec ad privatas publicasque Scholas pedem movere velitis, aurea vox: obsequium, auribus vestris insonet & somnum ex oculis excutiat. Si Academicarum pestes, Bachi, Venerisque aqualiculi vos, nondum consilio & ratione firmatos, ad eas pelliciant res, quibus ætas vestra capi & deliniri possit, obsequium DEO, Parentibus, doctoribus debitum, è vestigio vos abstrahat, inque ordinem reducat. Si quando liticula vobis cum amico intercedat, metusque sit, ne ab altercatione progressi certamine irarum ad cædes vertamini, obsequium cohibeat manus vestras & amicitia vos vinculo illibatos connectat. Obsequio & studiorum vestrorum constat salus & nominis vestri decus & vitæ vestræ incolumitas.

Nec verò obedientiam suam invito reluctantiq; animo, utpote poenæ formidine, sed spontaneo motu, aut in re du ntaxat upâ alteraque, sed quorsumcunque Divinæ se voluntatis arbitrium extendit, promptissimè alacriterque Angeli præstant.

Id ergo nobis faciendum esse, qui Angelorum consortes esse cupimus, meminerimus. Eloquamur hoc Chrysostomi, melleo ore doctoris, verbis: Sicut in cælo omnia fiunt libere & non in his quidem obtemperant Angeli, in aliis verò immorigeri sunt, sed voluntati cedunt Divinæ & in omnibus obsequuntur; potentes enim, inquit, virtute, facientes verbum ejus; sic nos, ô DEUS, effice dignos, qui non ex dimidio, sed prorsus ex integro ea, quæ in tuâ sunt voluntate, faciamus. Integrum nempe, non dimidiatum in obeun-

dis quoque studiis nostris officium requiritur. Non legendi sunt aliquando libelli & doctorum auscultatio, sine quâ ad veram eruditionem neminem penetrare posse etiam antiquis creditum fuit, negligenda est. Non ingenium variarum scientiarum ornamentis imbuendum & animus pietate probitateque vacuus relinquendus est. Non vitanda sunt prava convitiis inter se & velitationibus & clamoribus & disceptationibus, à quibus ad gladios plerumque & manus pervenitur, certantium consortia & in luxuriâ è contra atque lasciviâ, inque turpi sequioris sexus comitatu, quæ res plurimis exitium attulit, molliter delicateque vivendum est. Universis vitiis nuncium mittere & cunctas virtutes amore complecti oportet.

Eminet autem inter ceteras Angelorum virtutes omnes Divini nominis & agnitio & celebratio. Est hæc ita coelestibus his Spiritibus propria, ut huic quasi uni operi summâ cum animi sui contentione & voluptate dies noctesque incessanter atque indefinenter incumbant. Vix vastum hujus mundi opificium in lucem exierat, cum Jobo dicente spectaculi stupore correpti, ad singula, quæ fiebant, iteratis faustis acclamationibus conditorem prosequerentur. Erant hæc Divinorum cantuum auspiciatissima natalia, hæc alternæ modulationis, quâ postea Trinum in unitate Numen, trisagion ei suum occinentes, perpetuò coluerunt, regalia prorsus ac dignissima incunabula. Nec cessarunt hoc officio defungi, cum reparatâ à DEO rerum universitate, justitiæ solem, Christum Jesum, ex sanctâ virgine tanquam ex abyssò exortum videntes exclamarunt: gloria in excelsis DEO. Quæ dum considerat, denuo Ecclesiæ suæ cætum alloquitur Chrysostomus: In supernis exercitus angelorum canunt gloriam, in terris homines in Ecclesiis choros agentes, ad illorum exemplum eandem
canant

canant gloriam. In supernis Seraphim ter sanctum illum hymnum resonant : in terris eundem hominum promat multitudo. communiterque tum coelestium tum terrestrium plaudat celebritas, una gratiarum actio, una exultatio, una benevolentis gaudentisque choreæ statio. Hic divini nominis cultus non in alio quocunque vitæ genere eminentius se prodere, quam in literario, debet. Quoties ad libros tuos accedis, vel Divinarum ex iis rerum notitiam, vel scientiam juris & æqui, vel conservandæ prorogandæque vitæ humanæ artem, vel denique humanæ sapientiæ thesauros hausturus, utrum felicem tibi promittere poteris successum, nisi DEum tuum, à quo omne bonum desuper est, in auxilium invocaveris, defunctus verò labore non en ejus laudaveris celebraverisque? Ah utinam Angelicam hanc virtutem, quoties lectioni admovemus oculos, sanctâ cum devotione exerceremus: quam salutare inde in Remp. & Ecclesiam redundarent fructus! Cum destitutam divinâ benedictione eruditionem, quantumlibet ad miraculum usque; exactam, parum communi publicæque vitæ adjumenti adferre, ipsâ experientiâ edoceamur.

Angeli dum DEO serviunt, summâ reverentiâ & humilitate hunc illi cultum præstant. Sedet Rex Regum stellato solio, circumdante innumerabili & ineffabili beatorum spirituum exercitu. Hunc adorantes circumvolitant, huic fleunt cum tremore genua sua, in hunc oculos mentemque venerabundi defigunt.

Quid es, ô homo, collatus ad angelos? Quantâ ergo cum reverentiâ, quanto timore, quantâ illuc humilitate accedere debet, à palude suâ procedens & repens ranuncula vilis: Cum in templum concedis, quod Divinæ majestatis sedes est, vide ne ad momentum tepescat affectus, distrahatur animus, aut dormitet oculus. Non nosti, coram quo domino confistes? Non te puteat irreverentur psallere, inutiles cogitationes aut
confa-

confabulationes tractare & corde torpescere? Depone coram
cœlorum Rege, quicquid sordidum, quicquid deforme, quic-
quid incompositum est. Assiste & tremebundus & supplex &
sollicitus & toto intentus animo majestati gloriæ ejus, in præ-
sentiâ Angelorum, in concilio justorum & congregatione.

*Angeli ut Spiritus sunt nobilissimi & admiranda gau-
dent rerum cum sacrarum tum profanarum scientia, spiritum
tamen non gerunt, aut arrogantiam intumescunt. Angelis bonis,
ait, Augustinus, omnis corporalium temporaliumque rerum scientia,
quâ instantur demones vilis est; non quod earum ignari sint, sed quod
illis DEI, quâ sanctificantur, charitas cara est; præ cuius non tantum
incorporali, verum etiam incommutabili & ineffabili pulchritudine, cu-
jus sancto amore inardescunt, omnia, quæ infra sunt, ipsis non sunt, se-
que ipsos, inter illas contemnunt, ut ex toto, quod boni sunt, eo bo-
no, ex quo boni sunt, perfruantur.*

O utinam, Cives, solius DEO amore ita incendere-
mur inflammaremurque, ut illum solum in sinu, in deliciis
haberemus, ut teneremus omnibus horis, oculis, auribus,
complexu. *Qui non diligit, ait Apostolus, non novit DEUM.*
Quid est omnis rerum mundanarum scientia, si destituatur
charitate DEI? Gladius in manu furiosi. Rectè igitur iterum
Augustinus: *scientia ad finem charitatis adhibita, multum est uti-
lis, per se autem ipsam sine tali fine, non modo superflua, sed etiam per-
nitiosa probata est.*

*Angeli tam concordibus juncti sunt pectoribus, aut unâ
quasi animâ vivant, unâ mente. Non invidiæ agitantur
stimulis, non livore & obrectatione contabescunt, non in-
festo inimicoque odio conflictantur. Pax inter eos alta est,
nec ullo nunquam casu violata.*

Hic, ô animæ, bonis studiis dicatæ, præcipuè habetis,
quod exprimatis imitatione. Conjunxit vos idem literarum
amor,

amor, eadem studiorum societas. Quid itaque nunc contentione, nunc ambitione fitil discordes? Quid per dissensionem altercationemque pericula vobismetipsis & cædes creetis. Nonnunquam ex levi causâ quæ orta est, serpit simultas, degenerat in graves ac de testandas inimicitias, hæ vertuntur in furorem & sanguis, ô scelus, profunditur. Est in humanâ vitâ triplex quædam Respublica. Una eorum, quos natura ad stivam & aratrum damnavit; hanc brutorum vocaveris. Altera illorum, qui civilibus negotiis distinentur; hanc dixeris hominum. Tertia denique eorum, qui liberalium scientiarum vinculo conglutinantur; hæc Angelorum nomen sustinere meritò debebat. Et vos, cum Angeli sitis, odia inter vos favebitis capitalia, sanguine manus vestras commaculabitis, ex Angelis in bruta convertimini? Bestiarum est, sanguinem sitire, bellum cum sui similibus gerere, rixis jurgiisque interminabilibus involvi. Hanc itaque pestem ô boni, fugite. Studiosi sitis otii & rerum tranquillarum, fraterna unanimitate æternum coalescat. Quid pace optabilius? Quid animorum consensione generosius?

Postremò Angeli frequenti virtutum exercitio eam bene recteque agendi absolutionem & perfectionem consecuti sunt, ut nec si velint, transilire lineas aut peccare possint. Quæ de re Augustinus: Angelica, inquit, sublimis natura non peccat, quia ita particeps est legis æternæ, ut solus eam delectet DEUS, cujus voluntati sine ullo experimento tentationis obtemperet.

Ad hanc perfectæ cumulæque virtutis metam & nos contendamus, Cives. Quæcunque nobis peccati adblandiatur occasio, eam forti animo reprimamus. Ubicunque dæmonum astu ad fæda vitiorum dedecora sollicitamur, DEUM vos offendere non posse aut debere e vestigio recordemur. Si à confectâ & undique expletâ pietatis, honestatisque formâ excludamur, saltem eò annitamur omnibus viribus, ut semper perfectiores reddamur. Est hodie hominum genus, quod

vulgò Pietistas vocamus. Hi dicuntur eam à Christianis requirere sanctitatis perfectionem, quæ Angelicæ vel suppar sit vel non multum ab ea remota. Plurimi ut hoc hæresos crimen effugiant, studiosissimè cavent, ne ad illum perfectionis gradum perveniant. Malunt itaque demonum virtutes confectari & criminum quorumlibet scelerumque cœno collutulari, ne Perfectistæ forte & Pietistæ efficiantur. Fuit & olim secta quædam, *Angelorum* nomine celebrata, cujus meminit Epiphanius & Augustinus; unde verò nomen traxerit, an ab Angelorum cultu, (qui hæretici ideò in Concilio Laodiceo sunt reprobati) an ab eo, quod mundum ab Angelis conditum esse docuissent, quæ aliorum hæreticorum fuit opinio; *an potius*, ut loquitur Epiphanius, *quod in Angelicum sese ordinem arroganter referrent, atque excellentem quandam vitæ rationem instituerent*, pro comperto se asserere non posse profitetur idem Epiphanius. Non ideò introeundum nobis in Angelicum ordinem est, Cives, si Angelis similes reddi cupimus. Non mentienda nobis est Angelica perfectio, ut ad perfectionem qualemcunque, quæ in hac infirmitate obtineri potest, adspicemus. Semper ulterius contendendum est, quia semper Apostolo monente crescendum nobis est, quamquam eò eniti non possimus, ut crescere amplius nequeamus. Quamobrem in hac vitâ ubique opera nobis danda est, ut Angelorum virtutes imitemur, quia nisi id fecerimus, in alterâ vitâ nunquam *ισάγγελοι* seu Angelis pares futuri sumus. Ut Angelorum aliquando focii reddamur, Angelorum nobis mores induendi sunt. Hos enim solos approbat DEUS, hi unicè eidem placent. O si olim omnes singulique purissimo Angelorum cœtui immixti, DEUM, Angelorum hominumque conditorem, Angelicis labiis laudem gloriamque interminabilem eidem occinentes, coleremus & celebraremus! Id faxit supremum Numen benedictum in omnibus & super omnia, in nunquam finienda seculorum secula!

Percepistis, Cives singulariter dilecti! quot verbis FECHTIUS, quondam Theologus strenuus, Vos ad vitam virtuosam
Ange

Angelorum instar agendam; quot argumentis a veritate in Sacris Pandectis revelata desumptis; quot rationibus futura bona, hâc vitâ peractâ, expectanda serio inculcantibus usus sit, ut mentem piorum confirmaret, impiorum à commercio cum operibus fatanicis detraheret. Ille jam verè angelicam vitam agit, gloriose collocatus inter hos, qui multis viam ad salutem monstrarunt; nec dubium est, quin gavissus sit de his è nostro ordine, qui sua monita angelica cordi habuerunt, hinc vinculis corporis & peccati morte solutis, regnum coelorum ingressi sunt. Expectat adhuc nos omnes & singulos, ut participes simus gaudii angelici & socii canticorum coelestium. Agamus ergo! Queis nos inter, qui Diribitor honorum est, Docentium spartam benigne concessit, hi sint *Angeli*, boni nuntii, & verbis & factis interruptim testantes, quam gloriosum, quam fructuosum, pietati litare, quæ habet promissionem hujus & futuræ vitæ, nec vel semel admittant, quæ obmutescere faciant; quorum vero est ex gratia divina hæc felicitas, ut ad pedes Gamalielium confidendo informari queant de methodo angelicæ vitam agendi, & ad pios mores Præceptorum suorum se componendi, hi gaudeant de bono hoc communi, tentent indies magis magisque fieri ἰσάγγελος. Extollebat quondam malorum angelorum Primipilus vocem, quæsitus de numero misellum illum hominem vexantium, clamando: *illorum esse Legionem*. O! quam longe suavior foret vox, si Alma nostra interrogata, de numero studiosorum proborum DEO placentium & hominibus acceptorum, respondere posset, numerum horundem esse innumerum. Non expectandum equidem à fragilitate humana, ut irrefragabiles nobis simus, quamdiu mortales: ast commendatum tamen nobis sit *Angeli* istius in gentilium salutem missi, PAULI effatum, qui libero animo, in medio adversariorum, quæ possent, culpantium, passus est: *Se se ipsum exercere, ad conscientiam habendam sine offensa apud Deum & apud homines semper*. Fuit *Angelus* ille, quum hæc protulit, homo, nec hoc

B 2

humani

humani, ut peccaret, à se alienum putavit; nihilo tamen minus ex plerophoria nisuum sacrorum in verba ista erupit. Allaboremus, ut, quantum in nobis, vestigiis istis vere Angelicis insistamus. Eandem, quam ille habuit, promissionem de gratia Divina assistente jam in Baptismo nobis factam esse, quis est, qui non fiducia plenus sibi in memoriam revocat? En aliùs *Angeli* à DEO missi, divi PETRI parænesin: *Ex eo, quod maxima nobis & pretiosa donavit, ut per hac efficeremini divina consortes nature, elapsi ex corruptione, quæ est in mundo per cupiditatem. Ad hoc ipsum vero vos omni præterea collato studio adjicite fidei vestræ virtutem, virtuti vero notitiam, Notitiæ vero continentiam, continentie vero tolerantiam, tolerantie pietatem, pietati vero fraternum amorem, fraterno vero amoris charitatem. Sed adhortationum angelicarum satis! Nihil restat, quam ut ruminando illud plus ultra, quod milites ad strenue pugnandum stimulat, manibus pedibusque in eo simus, ne quis nos facile in imitando Angelos vincat. Spectatores hi spiritus coelestes serunt, in gaudia & triumphos proni, si vicerimus nosmet ipsos; tum quoque sub amicitie & blanditiarum specie tranquillitatis conscientie hostes, imo beatitudinis promissæ fures. Tandem, & forsitan non ita diu, de victoriis quotidie obtentis, cum istis læte colloquendi dabitur occasio.*

Valete!

P. P. sub Sigillo Rector, Acad.

Die Michaeli sacro
Anno M D C C X X I X.

